

Κεφάλαιο Β, 41

Ασκήσεις -Απαντήσεις

1. Να βρείτε τα αισθητικά σχήματα του κεφαλαίου.

Απάντηση

Αντιθέσεις:

<i>τήν τε πᾶσαν πόλιν ...</i>	<i>καθ' ἕκαστον</i>
<i>τόν αὐτόν ...</i>	<i>ἐπί πλεῖστα εἶδη</i>
<i>λόγων κόμπος ...</i>	<i>ἔργων ἀλήθεια (προτάσσονται οι αντίθετες έννοιες)</i>
<i>ἔπεσι ...</i>	<i>τῶν δέ ἔργων</i>
<i>τέρψει ...</i>	<i>βλάψει</i>

Σχήμα αναφοράς ή επαναφοράς

<i>μόνη –</i>	<i>μόνη</i>
<i>οὔτε –</i>	<i>οὔτε</i>
<i>πᾶσαν –</i>	<i>πανταχοῦ</i>

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

παρήχηση –ομοιοτέλετο:

ἔρχεται -	ἄρχεται,
παρασχόμενοι -	προσδεόμενοι
καταναγκάσαντες -	συγκατοικίσαντες
τέρψει -	βλάψει
ἀγανάκτησιν -	κατάμεμψιν

Παράλλαξη σύνταξης:

μετά σημείων	...και οὐκ ἀμάρτυρον
οὔτε Ὁμήρου	...οὔτε ὅστις

Ὅγκος φράσης για τον ἔπαινο των Αθηναίων – συντομία για τους ἄλλους

παρασχόμενοι	
προσδεόμενοι	
καταναγκάσαντες	
ξυγκατοικίσαντες	
θαυμασθησόμεθα	τέρψει

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

2. *παίδευσιν τῆς Ἑλλάδος* : να σχολιαστεί η φράση

Απάντηση

Ο Πίνδαρος αποκαλεί την Αθήνα *δαιμόνιον « πτολίεθρον, λιπαράν και ίοστέφανον και άοίδιμον, ἔρεισμα Ἑλλάδος*

καί κλεινόν ἄστν ».

Στη συνομιλία του Σωκράτη με τον Κρίτωνα, η Αθήνα αποκαλείται *«μεγίστη και εύδοκιμωτάτη είς σοφίαν και ισχύν ».*

Ο Πλάτων στον Πρωταγόρα του την αποκαλεί *«πρυτανεῖον σοφίας ».*

Ο Ισοκράτης την αποκαλεί *Ἑλλάδος Ἑλλάδα* και ότι *«οί ταύτης μαθηταί τῶν ἄλλων διδάσκαλοι γεγόνασι ».*

Ο Διόδωρος την αποκαλεί *«κοινόν παιδευτήριον πᾶσι ἀνθρώποις ».*

Ἄλλωστε ο ίδιος ο Θουκυδίδης ήταν ιστορικός και ναύαρχος, ο Περικλής στρατιωτικός, πολιτικός και ρήτορας,

ο Σόλων ποιητής, νομοθέτης, πολιτικός, στρατηγός, έμπορος, ο Ξενοφών ιστορικός, φιλόσοφος, στρατηγός.

Κατά τον Δ. Γουδή, η Αθήνα, στις αρχές του Πελοποννησιακού πολέμου, περιελάμβανε 1.000 πόλεις,

ετήσιες προσόδους 1.000 τάλαντα, 6.000 τάλαντα αποταμιευμένα, 13.000 μάχιμους οπλίτες, 1.200 ιππείς και ιπποτοξότες,

και 300 τριήρεις.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

3. *ξυγκατοκίσαντες* : να σχολιάσετε τη μετοχή.

Απάντηση

Εδώ ο Περικλής αναφέρεται στις *αποικίες* και τις *κληρουχίες* που είχαν εγκαταστήσει οι Αθηναίοι στα νησιά για να επιβάλουν

την εξουσία τους. Εκτός αυτών, άφησαν και λαμπρά μνημεία λόγου και τέχνης- που να υπενθυμίζουν στους σύγχρονους και τους

μεταγενέστερους τα κατορθώματά τους.

4. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται στην παρένθεση:

<i>ξυνελών</i>	μετοχή ενεστώτα, δοτική ενικού
<i>έπελθόντι</i>	μετοχή παρακειμένου, δοτική πληθυντικού
<i>δοκεῖν</i>	απαρέμφατο αορίστου
<i>έκτησάμεθα</i>	υποτακτική παθητικού αορίστου α', β' πληθυντικό πρόσωπο
<i>προσδεόμενοι</i>	μετοχή παθητικού μέλλοντα, ονομαστική πληθυντικού
<i>βλάψει</i>	οριστική παρακειμένου, γ' ενικό πρόσωπο
<i>άφαιρεθῆναι</i>	απαρέμφατο παρακειμένου
<i>κάμνειν</i>	απαρέμφατο παρακειμένου

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Απάντηση

ξυνελών	μετοχή ενεστώτα, δοτική ενικού	ξυναιρούντι
έπελθόντι	μετοχή παρακειμένου, δοτική πληθυντικού	έπεληλυθόσι
δοκεῖν	απαρέμφατο αορίστου	δόξαι
έκτησάμεθα	υποτακτική παθητικού αορίστου α', β' πληθυντικό πρόσωπο	κτηθῆτε
προσδεόμενοι	μετοχή παθητικού μέλλοντα, ονομαστική πληθυντικού	προσδεηθισόμενοι
βλάψει	οριστική παρακειμένου, γ' ενικό πρόσωπο	βέβλαφε
άφαιρεθῆναι	απαρέμφατο παρακειμένου	άφηρηῆσθαι
κάμνειν	απαρέμφατο παρακειμένου	κεκμηκέναι

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

5. *ξυγκατοικήσαντες* : Να αναγνωρισθεί και να γίνει Χ. Α. και Ε. Α. στο γ' πληθυντικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων

του μέλλοντος .Να γραφούν το απαρέμφατο και η μετοχή.

Απάντηση

ξυγκατοικήσαντες : μετοχή αορίστου, του ενεργητικού ρήματος *ξυγκατοικίζω*, α' πληθυντικό πρόσωπο νκατ- (οδοντικόληκτο).

	Χ. Α.
ενεστώς	<i>ξυγκατοικίζοντες</i>
παρατατικός	-
μέλλον	<i>ξυγκατοικιοῦντες</i>
αόριστος	<i>ξυγκατοικίσαντες</i>
παρακείμενος	<i>ξυγκατωκικότες</i>
υπερσυντέλικος	-

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

	Ε. Α. Μέλλων
οριστική	ξυγκατοικιοῦσι
υποτακτική	-
ευκτική	ξυγκατοικοίησαν ξυγκατοικοῖεν
προστακτική	-
απαρέμφατο	ξυγκατοικιεῖν
μετοχή	ξυγκατοικιών -οὔσα -οὔν

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

6. δικαιούντες –δικαιοῦσαι –δικαιοῦντα : Να αναγνωριστεί και να κλιθεί στα τρία γένη.

Απάντηση

δικαιοῦντες : μετοχή ενεστώτα , του ενεργητικού ρήματος δικαιοῶ -ῶ, ἀ' πληθυντικό πρόσωπο ἴδικαι- (φωνηεντόληκτο)

	ε ν ·	αρ., αρσ.	π λ η θ. θ.	αρ., αρσ.	ε ν ·	αρ. θηλ.	π λ η θ. θ.	αρ. θηλ.	ε ν ·	αρ. ουδ.	π λ η θ. θ.	αρ. ουδ.
ονομαστική	ό	δικαιῶν	οί	δικαιοῦντες	ή	δικαιοῦσα	αί	δικαιοῦσαι	τό	δικαιοῦν	τά	δικαιοῦντα
γενική	τοῦ	δικαιοῦντος	τῶν	δικαιούτων	τῆς	δικαιούσης	τῶν	δικαιούσων	τοῦ	δικαιοῦντος	τῶν	δικαιούτων
δοτική	τῷ	δικαιοῦντι	τοῖς	δικαιοῦσι	τῇ	δικαιούσῃ	ταῖς	δικαιούσαις	τῷ	δικαιοῦντι	τοῖς	δικαιοῦσι
αιτιατική	τόν	δικαιοῦντα	τούς	δικαιούτας	τήν	δικαιοῦσαν	τάς	δικαιούσας	τό	δικαιοῦν	τά	δικαιοῦντα
κλητική	ῶ	δικαιῶν	ῶ	δικαιοῦντες	ῶ	δικαιοῦσα	ῶ	δικαιοῦσαι	τό	δικαιοῦν	ῶ	δικαιοῦντα

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

7. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις: *ξυνελών, άνδρα, αυτή, έργων, άκοῆς, άγανάκτησιν, κατάμεμψιν, ύφ' οίωv, γῆv, Όμήρου, άλλου τινός, έπεσι, τῶν έργων, μή άφαιρεθῆναι, τῶν λειπομένων.*

ξυνελών
άνδρα
αυτή
έργων
άκοῆς
άγανάκτησιν
κατάμεμψιν
ύφ' οίωv
γῆv
Όμήρου
άλλου τινός
έπεσι
τῶν έργων
μή άφαιρεθῆναι
τῶν λειπομένων

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Απάντηση

ξυνελών	τροπική μετοχή
ἄνδρα	υποκείμενο στο προσωπικό απαρέμφατο <i>δοκεῖν</i>
αὐτή	κατηγορηματικός προσδιορισμός στο υποκείμενο ἢ δύναμις
ἔργων	γενική κτητική στο ἢ ἀλήθεια
ἀκοῆς	γενική συγκριτική από το κατηγορούμενο <i>κρείσσων</i>
ἀγανάκτησιν	άμεσο αντικείμενο στο απαρέμφατο <i>ἔχειν</i>
κατάμεμψιν	άμεσο αντικείμενο στο απαρέμφατο <i>ἔχειν</i>
ὕφ' οἴων	ποιητικό αίτιο· το οἴων υπαινίσσεται ποιότητα.
γῆν	αντικείμενο στη μετοχή <i>καταναγκάσαντες</i> και υποκείμενο του <i>απαρεμφάτου γενέσθαι</i> .
Ὀμήρου	αντικείμενο στο <i>προσδεόμενοι</i>
ἄλλου τινός	αντικείμενο στο <i>προσδεόμενοι</i>
ἔπεσι	δοτική του μέσου
τῶν ἔργων	γενική αντικειμενική στο <i>ὕπόνοιαν</i>
μή ἀφαιρεθῆναι	τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο της μετοχής <i>δικαιοῦντες</i> .
τῶν λειπομένων	γενική διαιρετική στο <i>τινά</i> .

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

8. Να μετατραπεί ο ευθύς λόγος σε πλάγιο στις παρακάτω φράσεις:

<i>Εί βλαβερά πέπραχε τῆ Λακεδαίμονι, δίκαιός ἐστί ζημιοῦσθαι.</i>
<i>Εἰ δώσωμεν εὐθύνας, κινδυνεύσομεν ἀπολέσθαι.</i>
<i>Τοῦτο μὲν γάρ δὴ ἀκούω πολλῶν, ὡς πάντων κτημάτων κράτιστόν ἐστι φίλος σαφῆς καὶ ἀγαθός.</i>
<i>Καὶ γάρ οἰκίας καὶ ἀγρούς καὶ ἀνδράποδα καὶ σκεύη κτῶνται τε ἐπιμελῶς καὶ τὰ ὄντα πειρῶνται σώζειν.</i>

Απάντηση

<i>Εἰ βλαβερά πέπραχε τῆ Λακεδαίμονι, δίκαιός ἐστί ζημιοῦσθαι.</i>	<i>Ἀγησίλαος ἔλεγεν εἰ βλαβερά τῆ Λακεδαίμονι πέπραχώς εἶη δίκαιός εἶη ζημιοῦσθαι.</i>
<i>Εἰ δώσωμεν εὐθύνας, κινδυνεύσομεν ἀπολέσθαι.</i>	<i>Ἀγησίλαος ἔλεγεν εἰ δώσοιεν εὐθύνας, κινδυνεύσοιεν ἀπολέσθαι.</i>
<i>Τοῦτο μὲν γάρ δὴ ἀκούω πολλῶν, ὡς πάντων κτημάτων κράτιστόν ἐστι φίλος σαφῆς καὶ ἀγαθός.</i>	<i>Τοῦτο μὲν γάρ δὴ ἔφη ἀκούειν πολλῶν ὡς πάντων κτημάτων κράτιστον εἶη φίλος σαφῆς καὶ ἀγαθός.</i>
<i>Καὶ γάρ οἰκίας καὶ ἀγρούς καὶ ἀνδράποδα καὶ σκεύη κτῶνται τε ἐπιμελῶς καὶ τὰ ὄντα πειρῶνται σώζειν.</i>	<i>Σωκράτης ὀρᾶν ἔφη οἰκίας καὶ ἀγρούς καὶ ἀνδράποδα καὶ σκεύη κτωμένους τε ἐπιμελῶς καὶ τὰ ὄντα πειρωμένους σώζειν.</i>

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

9. Να μετατραπεί ο πλάγιος λόγος σε ευθύ στις παρακάτω φράσεις:

Κόνων τόν Φαρνάβαζον ἐδίδασκεν ὡς οὕτω μὲν ποιοῦντι, πᾶσαι αὐτῷ αἱ πόλεις φίλαι ἔσονται	
Εὐθύδημος διεσιώπησε σκοπῶν ὅτι ἀποκρίναιτο.	
Ἦγγέλθη αὐτῷ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε.	

Απάντηση

Κόνων τόν Φαρνάβαζον ἐδίδασκεν ὡς οὕτω μὲν ποιοῦντι, πᾶσαι αὐτῷ αἱ πόλεις φίλαι ἔσονται	Ἦ Φανάβαζε, ἐάν μὲν ποιῆς οὕτω, πᾶσαι σοι αἱ πόλεις φίλαι ἔσονται
Εὐθύδημος διεσιώπησε σκοπῶν ὅτι ἀποκρίναιτο.	Τί ἀποκρίνωμαι;
Ἦγγέλθη αὐτῷ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε.	Ἀφέστηκε Μέγαρα.

Ἡ Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

10. Να συνδέσετε το ρήμα με την αντίστοιχη έγκλιση: 2ζ, 3ε, 1δ, 4α, 5β, 6γ, 7στ.

1.κομίζοις ἄν (δυνητική ευκτική)	α.αποτρεπτική ευκτική
2.ἠγήσω ἄν (δυνητική οριστική)	β.αποτρεπτική υποτακτική
3.ἔδει ποιῆσαι	γ.παρακλήση
4.ἀρχώμεθα (υποτακτική)	δ.προσταγή
5.μηδενί ὄνειδισις	ε.μη πραγματικό
6.σῶσον, Κύριε	στ.απαγόρευση
7.μηδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίτω	ζ.δυνατότητα στο παρελθόν
8. μή γένοιτο	η. ευχή

Απάντηση

1 η	2 ζ	3 ε,	4 δ	5 β	6 γ	7 στ	8 α
-----	-----	------	-----	-----	-----	------	-----

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

11. Να βρείτε την προέλευση των λέξεων : παιδευσις, είδος, χάρις, εύτραπέλως, αὐτάρκης, ἀληθής, ἀμαθία, δύναμις, σημαίνω.

παιδευσις
είδος
χάρις
εύτραπέλως
αὐτάρκης
ἀληθής
ἀμαθία
δύναμις
σημαίνω.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Απάντηση

παίδευσις	< παιδεύω < παῖς νπαιδ-
εἶδος	< εἶδω (βλέπω, γνωρίζω)
χάρις	< χαίρω
εὐτραπέλωσ	< παρασύνθετο από το εὖ + τρέπω
αὐτάρκης	< αὐτός + ἀρκέω -ῶ
ἀληθής	< παρασύνθετο από το ἀληθής (α στερητικό + λήθη < λανθάνω)
ἀμαθία	< παρασύνθετο από το ἀμαθής < α + μαθάνω
δύναμις	< δύναμαι
σημαίνω.	< σῆμα

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

12. κράτος, πείρα, άγω, σημείον, μνήμα :Να βρείτε ομόρριζες λέξεις.

Απάντηση

κράτος	κρατίδιο, κρατισμός, κρατικός, κραταιός, κρατέω -ῶ, κρατούμενος, κράτηση, κράτημα.
πείρα,	πειράω -ῶ, πειράομαι -ῶμαι, πειρατής, πειρασμός, απόπειρα.
άγω	αγωγή, αγωγός, αγώνας, άξονας, άξιος, αγυιά, άγυιόπαις, λοχαγός, ξεναγός, στρατηγός, πλοηγός, επακτός (: επείσακτος : αυτός που επιβάλλεται έξωθεν), παρείσακτος (: αυτός που εισέρχεται ανεπιθύμητος σε ένα χώρο), αγώ(γ)ι (: μεταφερόμενο φορτίο έναντι αμοιβής), αγωγήμος, αγωγήμότης, απαγωγήεύς, καραγωγήεύς (: επαγγελματίας οδηγός κάρου), διαγωγή, προαγωγή, συναγωγή, αποσυνάγωγος
σημείον	σήμα, σημείο, σημαίνω, σημαντικός, ασήμαντος, διάσημος, σημασία, επισημαίνω, επισήμανση, επίσημος, παράσημο, πρόσημο.
μνήμα	μνήμη, μνεία, μνημείο, μνημονικός, μνημοσύνη, υπόμνηση, ανάμνηση, μνημόσυνο.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

13. Να συνδέσετε τις δυο στήλες:

α. αίδιος	1. εἷτα
β. γενναῖος	2. πάσχω
γ. κακοπαθής	3. γέννα
δ. ἔπειτα	4. ἔπος
ε. ἄγω	5. αἶ
στ. ἀλήθεια	6. λήθη
ζ. ἐπαινέτης	7. ἄξιος

Απάντηση

α 5	β 3	γ 2	δ 1	ε 7	στ 6	ζ 4
-----	-----	-----	-----	-----	------	-----

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!